

ОЦІНКА СТАНУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ

Панасенко Оксана Володимирівна

к.е.н., доц. кафедри економічної кібернетики

panasenko_o_v@ukr.net

Радченко Олена Вікторівна

студентка

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Для України, яка перебуває на етапі ринкових трансформацій економіки, шукає виходи із економічних, соціальних та політичних криз суспільства, робить рішучі кроки на шляху до майбутнього членства з Європейським союзом, надзвичайно важливим є усвідомлення значення розвитку інтелектуального капіталу держави в інтересах побудови конкурентоспроможної економіки. Сьогодні вже немає сумніву у тому, що інтелектуальний капітал стає не лише найпотужнішим самостійним економічним ресурсом, але й необхідною умовою ефективного використання усіх інших економічних активів.

Для того, щоб євроінтеграція України відбувалась ефективно, необхідною умовою цього процесу є чітке розуміння сучасного стану та можливих тенденцій розвитку інтелектуального капіталу держави у порівнянні з державами Європейського Союзу.

Питанням виділення груп регіонів об'єднаної Європи в залежності від показників інтелектуального капіталу займалося багато вчених [1-7]. Дослідження цього питання протягом останнього десятиріччя ставило за мету до 2010 року побудувати в ЄС найбільш конкурентоспроможну у світі та динамічно зростаючу економіку знань.

Зокрема, дослідники з нідерландського Університету прикладних наук Д.Ендріссен і К.Стейм [5] зробили порівняльну оцінку інтелектуального капіталу 19-ти країн Євросоюзу. Оцінка Д.Ендріссеном і К.Стеймом інте-

лектуального капіталу 19-ти країн Євросоюзу (ЄС-27 за винятком Болгарії, Кіпру, Мальти, Румунії, Словенії та трьох прибалтійських країн). Так, протягом досить тривалого періоду (1995-2007рр.) зберігався чіткий поділ 19-ти досліджуваних європейських країн на 3 групи, які значно відрізняються за рівнем національного інтелектуального капіталу.

Провідна група складалася з країн Північної Європи (Фінляндія, Швеція, Данія), що характеризується дуже високим рівнем інтелектуального капіталу. До групи з середнім рівнем інтелектуального капіталу належали країни Західної Європи (Бельгія, Люксембург, Німеччина, Франція, Ірландія, Великобританія, Нідерланди, Австрія). Групу «відстаючих», з низьким рівнем ІК, представляли країни Південної Європи (Італія, Іспанія, Греція, Португалія), а також такі новоінтегровані держави ЄС як Чехія, Польща, Угорщина та Словаччина.

Для визначення сучасного стану розвитку інтелектуального капіталу України у порівнянні з країнами ЄС застосуємо ієрархічні (деревовидні) методи кластерного аналізу.

Задача дослідження полягає в отриманні класів однорідних об'єктів (країн ЄС) за наступними показниками:

- x1 – Індекс людського капіталу (Human Capital Index);
- x2 – Індекс капіталу поновлення (Innovation Index);
- x3 – Індекс капіталу ініціювання процесів (Opportunity Index);
- x4 – Індекс фінансового капіталу (Finance Index);
- x4 – Індекс ринкового капіталу (Market Index).

Дендрограму класифікації країн ЄС та України за методом Уорда, побудовану за даними 2015р., наведено на рис. 1.

Аналіз даної дендограми дозволяє розпізнати чотири групи (кластери) однорідних станів в спостережуваній сукупності даних. Отже, за результатами дендограми та значеннями показників інтелектуального розвитку країн, отримані групи можна ідентифікувати наступним чином:

перша група країн (А) із високим рівнем розвитку інтелектуального капіталу (Фінляндія, Швеція, Нідерланди, Ірландія, Данія, Велика Брита-

нія, Люксембург);

друга група країн (B) із середнім рівнем розвитку інтелектуального капіталу (Австрія, Бельгія, Німеччина, Франція, Естонія, Іспанія, Кіпр, Італія, Португалія, Чехія, Мальта, Словенія,);

третя група країн (C) із достатнім рівнем розвитку інтелектуального капіталу (Словаччина, Латвія, Литва);

четверта група країн (D) із низьким рівнем розвитку інтелектуального капіталу (Угорщина, Греція, Польща, Болгарія, Румунія, Хорватія, Україна).

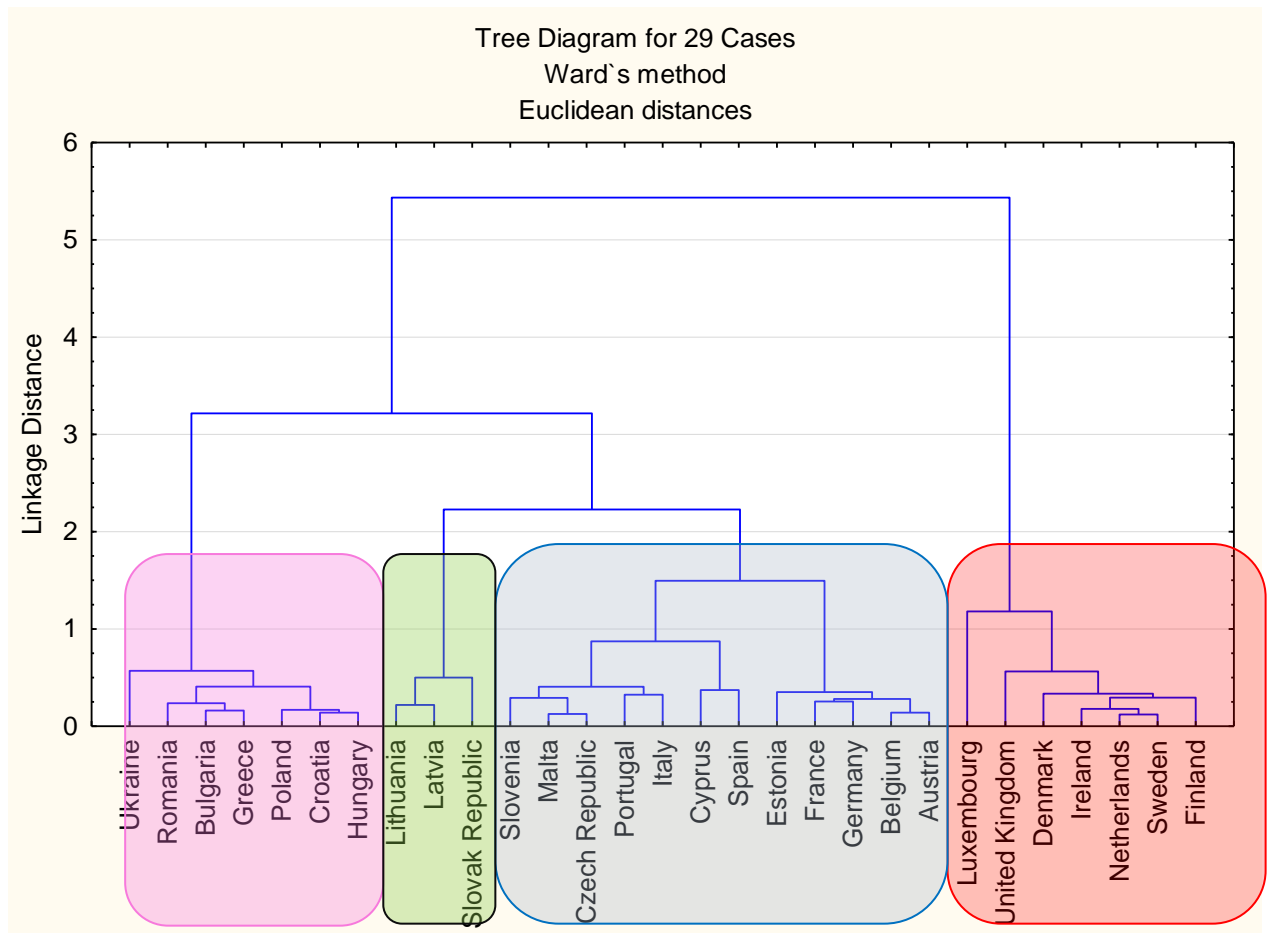

Рис. 1. Дендрограма класифікації країн ЄС та України за рівнем розвитку інтелектуального капіталу

Отже, на даний час Україна відноситься до групи країн з низьким рівнем розвитку інтелектуального капіталу, що потребує з боку держави виваженої та ефективною системи управління із залучанням досвіду країн ЄС.

Нова стратегія економічного і соціального розвитку, направлена на підвищення рівня інтелектуального капіталу, має спиратися на національні пріоритети, індикативне планування та прогнозування. Держава має попереджувати стихійні зміни ринкової кон'юнктури, забезпечувати достатній рівень своєї економічної безпеки, зокрема надійну стабільність грошово-фінансового середовища, регулювати базисні макроекономічні відтворювальні пропорції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інноваційний потенціал України та країн ЄС (порівняльний аналіз) /В.І. Карпов [та ін.] ; Український ін-т науково-технічної і економічної інформації, НДІ статистики Держкомстату України. — К. : УкрІНТЕІ : НДІ статистики, 2002. — 42 с.
2. Науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у контексті євроінтеграційних процесів / І.Ю. Єгоров [та ін.]; Науково-технічний комплекс статистичних досліджень. — К.: НТК статистичних досліджень Держкомстату України, 2006. — 223с.
3. Шнирков О.І. Європейський Союз у глобальному інноваційному просторі : монографія. / О.І. Шнирков. — К. : ВПЦ “Київський університет”, 2008. —144 с.
4. Эдвинссон Л., Мэлоун М. Интеллектуальный капитал: определение истинной стоимости компании // Новая постиндустриальная волна на Западе / под ред. В. Л. Иноземцева. М.: Academia, 1999, С. 429–447.
5. Andriessen D. G., Stam C. D. The intellectual capital of the European Union – [Електронний ресурс] – www.intellectualcapital.nl/artikelen/ICofEU2004.pdf.
6. Stam C. Intellectual capital of the European Union 2008: Measuring the Lisbon Strategy for Growth and Jobs/ C. Stam, D. Andriessen // Electronic Journal of Knowledge Management. – August 2009. – Vol.7, Is.4. – PP. 489-500.

УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Потрашкова Людмила Володимирівна

к.е.н., доцент,

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,

LV7@ukr.net

Наприкінці ХХ століття система показників діяльності підприємства зазнала значних змін. Традиційні фінансові показники, які, здебільшого, виступають характеристиками минулої діяльності підприємства, були до-